

TÝLOVÉ ZABEZPEČENÍ OBRANNÉ OPERACE

Realizace úkolů týlového zabezpečení obranné operace v podmínkách nedokončeného mobilizačního a operačního rozvinutí bude ovlivněna do značné míry řadou faktorů všeobecného charakteru, které mají vliv i na zaujetí a vedení obrany voj-

sky. Zásadní vliv na obsah a rozsah týlového zabezpečení bude mít značné omezení sil a prostředků k materiálnímu a zdravotnickému zabezpečení vojsk, především v počátečním období a stále působení nepřítelů všemi prostředky do značné hloubky.

Organizace týlového zabezpečení

Spočívá v řešení řady opatření k přípravě a učlenění týlu v souladu s rozhodnutím velitele, ve stanovení způsobu postupného rozmístění a přemístění všech sil a prostředků týlu včetně sladění jejich činnosti k týlovému zabezpečení, přípravě a organizaci komplexního využití všech druhů dopravy, organizace týlové součinnosti, přípravy a zabezpečení ochrany a obrany týlu, rozvinutí systému velení týlu a využití místních zdrojů v určených týlových pásmech.

Při přípravě obranné operace se na základě přijatých rozhodnutí pro týlové zabezpečení stanoví úkoly vojskům a orgánům týlu, doplňují se zásoby materiálem na stanovenou výši, připravují se komunikace, organizují se všechny druhy týlového zabezpečení vojsk a součinnosti týlu. Velmi důležitá je všestranná příprava týlu k plnění úkolů v konkrétních podmínkách obranné operace.

Rozhodujícími faktorem pro členění a rozmístění týlových svazků, útvarů a zařízení bude především systém zaujímání a budování obrany vojsk. Organizace obrany zásadně ovlivní také rozvinutí komunikační sítě a vyčlenění zásob k zabezpečení úhrady prvních dnů bojové činnosti. Vojskový týl je třeba rozvíjet současně s vojsky, aby bylo možné realizovat jejich týlové zabezpečení. Další orgány týlu s delší dobou pohotovosti se rozvíjejí postupně podle jejich přechodu do operační sestavy. Z tohoto důvodu je stanovena hloubka týlového pásma a v obranné operaci může dosahovat u fronty 600 i více km, u armády 200 km a u divize 50 km od předního okraje. V závislosti na tom sestava týlu v obranné operaci zpravidla zahrnuje:

— uskupení týlu, které je určené k bezprostřednímu zabezpečení vojsk prvního sledu a působí na hlavním a vedlejším směru,

— uskupení týlu k zabezpečení všech vojsk frontu (armády),

— zálohy sil a prostředků týlu.

V podmínkách nedokončeného mobilizačního a operačního rozvinutí vojsk bude sestava týlu zahrnovat v prvním pořadí uskupení týlu určené k bezprostřednímu zabezpečení rozvinutých vojsk. Zpravidla ji budou tvořit prapory materiálního zabezpečení a zdravotnické prapory svazků a teritoriální zdravotnická zařízení (DLOS).

Postupně budou do sestavy uskupení týlu, určeného k zabezpečení vojsk prvního sledu na hlavních a dalších směrech u armády vcházet armádní brigáda materiálního zabezpečení, která se rozvíjí 80 až 180 km od předního okraje, silniční útvary, zdravotnické útvary a zařízení zpravidla přidělované svazkům prvního sledu; u frontu brigády materiálního zabezpečení nebo část jejich sil a prostředků se stanovenými zásobami a budou se rozvíjet ve vzdálenosti 200 až 250 km od předního okraje, nemocniční základny ve vzdálenosti 130 až 150 km a další potřebné týlové útvary a zařízení.

Uskupení týlu k zabezpečení všech vojsk frontu se rozmísťuje v celé hloubce týlového pásma frontu na základních komunikačních směrech a zpravidla je tvoří frontová týlová základna (FTZ), její oddělení (může vyčlenit 2), se stanovenými zásobami materiálu, svazky a útvary automobilního, silničního a železničního vojska, potrubní dopravy, nemocniční základny, síly a prostředky ochrany týlu a jiné TSÚZ. FTZ se bude rozvíjet na železničním směru při zadní hranici týlu frontu na vzdálenost 600 km od předního okraje (poblíž zadní týlové hranice frontu).

Tyto síly a prostředky týlu jsou určeny k příjmu, skladování a udržování zásob materiálu, jejich přísunu do fbmz, odsunu a léčení raněných a nemocných, k obsluze a technickému příkrytí, obnově a zatarasování komunikací, rozvinutí polního potrubí, ochraně a obraně týlu. U letectva frontu je základním prvkem týlu letecká týlová základna (LTZ), která se rozmísťuje v prostoru rozvinutí hlavních sil frontového letectva ve vzdálenosti 200 i více km od předního okraje, popřípadě její oddělení, které může působit na samostatném směru; dále jsou to letecké ženijní a letecké technické útvary, automobilní, opravárenské, zdravotnické a jiné týlové útvary.

Zálohy sil a prostředků se rozmísťuje v výhodných prostorech pro rychlý manévr.

Přísun materiálu při přípravě a v průběhu obranné operace zabezpečují všechny druhy dopravy. V podmínkách, kdy není dokončeno mobilizační a operační rozvinutí týlu, na základě rozhodnutí velitele svazku mohou se k přísunu materiálu využít i automobily bojových jednotek.

Z hlediska dopravního zabezpečení se připravují, obnovují a technicky příkrývají železnice a silniční komunikace, se snahou jejich dovedení co nejbližší k přednímu okraji. Železniční vojsko kromě toho připravuje i zatarasování železnic. K těmto úkolům se v této době využívají především síly a prostředky teritoria.

Neméně důležitou otázkou je organizace součinnosti týlu, která podrobně řeší nejdůležitější opatření týlu co do času, prostoru a způsobu plnění úkolů, zejména při odražení nepřítele před předním okrajem obrany, vedení bojové činnosti k udržení hlavního pásma obrany, vedení armádní a frontového protiúderu. Při organizaci součinnosti se řeší i odsun zásob z ohrožených skladů materiálu, změna trati vojenských vlaků s materiálem do nových vykládacích stanic a odsun raněných z ohrožených teritoriálních zdravotnických zařízení.

Pro zabezpečení odolnosti týlu se organizuje jeho ochrana a obrana a v podmínkách nedokončeného mobilizačního a operačního rozvinutí vojsk to bude především protivzdušná obrana, rozptýlené rozmístění týlových útvarů a zařízení, využití ochranných vlastností terénu, pečlivé maskování proti všem druhům průzkumu nepřítele. To se bude uskutečňovat vlastními silami a prostředky v součinnosti s bojovými svazky a útvary, které se nacházejí v jejich blízkosti, zvláště pokud jde o včasné vyrozumívání, boj s diverzními skupinami, výsadky nepřítele, které pronikly do hloubky a prostorů rozmístění týlových útvarů a zařízení.

Velení týlu ve své podstatě v podmínkách nedokončeného mobilizačního a operačního rozvinutí vojsk nebude vybočovat z platných zásad velení týlu v operacích. Velet se bude z TVS, které se rozvíjí u armády i frontu asi 20 až 30 km od VS (TVS A 70 až 100 km a TVS F 100 až 150 kilometrů od předního okraje).

Velký význam pro nepřetržitě velení týlu bude mít předvídaní možných změn v situaci, což umožní včas uskutečnit řadu opatření, která mají vliv na odolnost týlového zabezpečení vojsk. Z tohoto hlediska nabývá na významu udržování úzké součinnosti se vševojskovými veliteli a štáby.

Materiální zabezpečení

Úplné a včasné materiální zabezpečení bojové činnosti vojsk v počátečním období války (dále POV) patří k nejsložitějším a velmi náročným úkolům v oblasti týlového zabezpečení. Zvláště se to týká materiálního zabezpečení vojsk, která po dosažení bojové pohotovosti přistupují k plnění bojových úkolů v době, kdy se týly svazků a zejména týly armád a frontu rozvíjejí na válečné počty a nemají k dispozici všechny síly a prostředky. Z těchto důvodů nebude možné plně rozvinout polní dopravní zásobovací systém (DZS) a nepřetržitě materiální zabezpečení bude spočívat především na týlech jednotek a útvarů. Proto je nutné, aby jednotky, útvary a svazky, zejména stálé pohotovosti, byly vyváženy do prostorů soustředění nebo do zasedání se stanovenými pohyblivými zásobami, zvláště munice, PHM, ženijního a proviantního materiálu.

Předpokládaná spotřeba materiálu při bojové činnosti vojsk bude značně nerovnoměrná především u munice a ženijního materiálu. U munice může činit denní spotřeba 0,5 až 0,6 pp a u PHM 0,15 n BA a 0,2 n NM. Pohyblivé zásoby útvaru mohou postačit na úhradu spotřeby 3 až 4 dní bojové činnosti vojsk, a proto musí být průběžně doplňovány. Náhradu za spotřebovaný a zničený materiál budou útvary nejčastěji odebírat vlastními dopravními prostředky ze zásob zanechaných v mírových posádkách a z vyčleněných zdrojů. Zásoby určené a z vyčleněných zdrojů. Zásoby určené k odběru vojsk musí být připraveny pro rychlý výdej a naložení. Se zapojením týlu svazku do polního zásobovacího systému lze reálně počítat až při zasazení většiny vojsk svazku do bojové činnosti nebo po vyčerpání všech zásob zanechaných v posádkách a předsunutých v příhraničním pásmu. Jednotky Pohraniční stráže, které jsou začleněny do bojové sestavy příkrytí státní hranice, jsou zásobovány podle stejných zásad a ze stejných zdrojů jako útvary ČSLA.

K úspěšnému a včasnému doplňování vojsk při bojové činnosti jsou již předem v míru plánována některá potřebná opatření. U útvarů, s jejichž začleněním do bojové činnosti se počítá v tomto období, je podstatná část pohyblivých zásob (60 až 80 %) trvale naložena na vozidlech a jen zbyváající část se nakládá při bojové pohotovosti „válečné nebezpečí“. Některé zásoby, např. munice, PHM nebo ženijní munice mohou být předsunuty v příhraničním pásmu nebo v jiném předpokládaném prostoru použití. Cílem těchto opatření je

zabezpečit, aby pohyblivé zásoby mohly být vyvezeny do prostoru soustředění ve stejných časových normách jako vojska a aby po stránce materiální byla nepřetržitě zabezpečena bojová činnost vojsk.

Stanovené operační zásoby budou sice připraveny k rychlému naložení, ale pro jejich vyvezení nemusí být ještě k dispozici dopravní útvary a svazky (prnz, abnz, fbz a ab). Uvedení do plné pohotovosti všech těchto prostředků (zmobilizování, naložení a přesunutí do stanovených prostorů) může být ukončeno asi do 3 až 4 dnů. Proto je nutné v první řadě uvést do plné pohotovosti zejména vojskový týl (je-li zásoby zabezpečí bojovou činnost na 5 až 6 dní) a pro další materiální zabezpečení bojové činnosti vojsk včas vyčlenit na teritoriu potřebné zásoby, které si mohou vojska odebírat (např. zásoby zanechané v posádkách, předsunuté v příhraničním pásmu, vyvezené železnicí do V/S nebo PHM z produktovodu apod.).

Způsob rozmístování polního DZS v této době, včetně prvků operačního týlu, bude probíhat podle rozhodnutí velitele fronty a v závislosti na průběhu bojové (operační) situace a na dokončení mobilizačního rozvinutí vojskového a operačního týlu. Do zásobovacího systému by nejdříve za 2 až 3 dny mohly být začleněny abnz, které vyvažují zásoby na 2 dny bojové činnosti vojsk armády (zhruba 8000 t materiálu). Postupně by bylo možné zapojit do zásobování frontové a teritoriální prostředky (fbz, ab, železnici a potrubí).

Při přechodu vojsk do obrany a vedení obranné operace v POV může docházet ke značným a náhlým změnám (doba přípravy a vedení operace, ztráty na materiálu), a proto bude obtížné předem stanovit celkové množství potřeby materiálu. Spotřeba munice v přípravném období při budování obrany mimo dotyk s nepřítelem může být minimální. U PHM může činit u BA 0,1 n a 0,15 n u NM. Zvýšená spotřeba zpravidla bude u ženijního materiálu, především ženijní munice.

V průběhu vedení obranné operace může denní spotřeba činit v průměru 0,5 až 0,6 pp a na hlavním směru činnosti nepřítele až dvojnásobek (na vedlejším směru podstatně nižší — 30 až 50 %). U vševojskové armády by mohla denní spotřeba dosáhnout hmotnosti 4000 až 4500 t materiálu. Podstatně se však změní struktura celkové spotřeby, vzroste spotřeba munice na

55 až 65 %, ostatního materiálu 25 až 30 procent a poklesne u PHM na 20 až 25 %.

Materiální zabezpečení při přechodu vojsk do obranné operace vnáší určité změny do organizace zásobovacího systému a rozmístění jednotlivých prvků DZS do větší hloubky. Podstatně častěji bude využíváno odběrů vlastními dopravními prostředky z vyčleňovaných nebo zanechaných zásob na teritoriu, ze skladů nadřazeného, z vykládacích stanic na sjezdových železničních směrech, popřípadě z jiných zdrojů. Zvýšená pozornost bude věnována manévru se zásobami a jejich ochraně využíváním záložních prostorů rozmístění (ve vzdálenosti 10 až 15 i více km od hlavního prostoru). V prvním pořadí budou čerpány zásoby, které se nacházejí v bojové sestavě vojsk, a zásoby, které by bylo nutné evakuovat.

Pro svazky a útvary, které budou plnit úkol na hlavním směru, pokud z časových nebo jiných důvodů si nemohou odebírat zásoby z vyčleňovaných zdrojů, bude přísun zabezpečen péčí nadřazeného. Podobné řešení může být přijato k úhradě hromadné spotřeby munice pro dělostřelectvo (na komplexní palebné ničení apod.). Svazky a útvary druhého sledu budou nejčastěji odebírat zásoby vlastními prostředky z vyčleňovaných zdrojů. Příslušy (odběry) se uskutečňují na základě rozhodnutí velitele podle Plánu přísunu materiálu, který je součástí Plánu organizace týlového zabezpečení operace.

Pro plynulé a včasné materiální zabez-

pečení vojsk, která dočasně musí přejít do obrany v podmínkách nedokončeného mobilizačního a operačního rozvinutí, je důležité správné rozmístění zásob na teritoriu podle směrů činnosti vojsk, aby je vlastními prostředky v nejkratší době mohla čerpat nejen při přesunech, ale i v průběhu bojové činnosti. Bude-li obranná operace trvat déle, lze předpokládat, že polní DZS se bude postupně rozvíjet v požadovaném rozsahu, s cílem posílit podřízené zásobovací stupně. K včasnému uhrazení nepředvídaných ztrát nebo náhlému zvýšení spotřeby materiálu vlastními vojsky může část zásob (zejména munice) být předem předána do oddělení abmz a fbmz do V/S nebo složena na zem, odkud si je vojska odebírají vlastními prostředky.

Po stránce organizační, dopravní a manipulační bude velmi náročným úkolem včasné materiální zabezpečení protiúderu vlastních vojsk. Na přísunu zásob, zvláště munice, se budou podílet nejen týly vojsk, které tento úkol plní, ale zpravidla bude využito všech dostupných prostředků, včetně nadřazených stupňů, až po front v to. Připravenost těchto zásob bude nutné plánovat nejméně 4 hodiny před zahájením palebné přípravy a 12 až 16 hodin pro navedení potřebné munice.

Při určování celkové potřeby materiálu na bojovou činnost vojsk je třeba kalkulovat s tím, aby na konci obranné operace zůstalo na vojskovém stupni 100 %, u abmz alespoň 80 % a fbmz 70 % plánovaných zásob k zabezpečení dalších úkolů stanovených vojskům.

Zdravotnické zabezpečení

Organizace léčebně odsunového zabezpečení za situace nedokončeného mobilizačního rozvinutí, kdy není dostatečný počet ani potřebná kvalita polních zdravotnických sil a prostředků, je velmi obtížná a je možná pouze v úzké součinnosti s teritoriálním sledem zdravotnické služby ozbrojených sil.

Zdravotnické zabezpečení vojsk, která uskutečňují příkrytí státní hranice a bojují v příhraničním pásmu, se opírá o vyčleňovaná teritoriální zařízení — **dočasná lékařská ošetrovací střediska (DLOS)** — s tím, že zdravotnický odsun na tato zařízení se musí uskutečnit způsobem „od sebe“ prostředky útvaru. V tomto období je nutné odsun organizovat pomocí vozidel všeobecného určení. Po zmobilizování zdravotnického praporu a posléze i zdravotnických oddílů je odsun raněných již

organizován silami a prostředky divizí, tj. způsobem „na sebe“. Přitom je dále velmi nutné řešit posílení zdravotnické služby motostřeleckých a tankových pluků odsunovými prostředky, a to jak pro posílení vývozu raněných na praporek obvažit, tak pro jejich odsun z praporek obvažit na plukovní obvažit. Úkolem prvního pořadí, kterému musí být věnována maximální pozornost, je včasné zmobilizování autobusových zdravotnických praporů armád a posléze frontu k zabezpečení odsunu raněných z DLOS, zdravotnických praporů, zdravotnických oddílů, především na směrech hlavního úsilí nepřítele, do teritoriálních zařízení a pro posílení vojskového článku. Odsunu raněných v obranné operaci musí být kladen mimořádný důraz vzhledem k taktické a operační situaci.

Pro léčebně odsunové zabezpečení vojsk frontu kromě vyčleněných vojenských teritoriálních zařízení se vyčleňují odsunové nemocnice ministerstva zdravotnictví (ON MZ), které jinak slouží jako konečná léčebná etapa na území státu. Zdravotnický odsun do těchto zařízení je zpočátku zabezpečen odsunovými prostředky zdravotnické služby armád a po zmobilizování i odsunovými prostředky frontu. Využívání těchto vyčleněných zdravotnických zařízení však nezabavuje zdravotnickou správu frontu povinnosti urychleně přebírat a uvádět do pohotovosti k zasazení síly a prostředky polního sledu, určené k rozvínutí nemocničních základů (NZ) a posilovat nižší články zdravotnické služby. Při velkých zdravotnických ztrátách přichází v úvahu i neplánované využití rozšířeného lůžkového fondu státní zdravotnické správy, jestliže jsou vyčerpány možnosti teritoriálních vojenských zdravotnických zařízení.

Důležitým prvkem je organizace hygienicko-protiepidemického zabezpečení vojsk, jehož cílem je zabránit vzniku a rozšíření epidemických ohnisků, která by mohla mít podstatný vliv na úspěch operace. Toto za-

bezpečení se opírá o síť teritoriálních hygienicko-epidemiologických zařízení v úzkém sepětí s civilními zařízeními hygienicko-epidemiologické služby. V počátečním období války bude pro úroveň a organizaci hygienicko-protiepidemického zabezpečení vojsk rozhodujícím faktorem výchozí hygienicko-epidemiologická situace vojsk a státu. Těžiště opatření musí být položeno na teritorium, a to v hygienicko-protiepidemickém zabezpečení mobilizace a doplňování vojsk. Postupné mobilizování těchto sil a prostředků svazků, armád a frontu zlepšuje situaci v této oblasti zdravotnického zabezpečení, ale na druhé straně klade vysoké požadavky na součinnost teritoriálního a polního sledu, nevylmaje státní zdravotní správu. Zásadní úkoly hygienicko-protiepidemického zabezpečení vojsk je však možné splnit pouze na základě rozhodnutí nadřízených velitelů.

Předpokladem pro kvalitní zdravotnické zabezpečení vojsk je materiální zabezpečení zdravotnické služby, které je v tomto období velmi obtížné, vzhledem k okamžité potřebě velkého množství zdravotnického materiálu v poměrně krátkém časovém období.

Týlové zabezpečení přípravy a vedení obranné operace v podmínkách nedokonalého mobilizačního a operačního rozvínutí vojsk klade na řídicí orgány týlu všech stupňů zvýšené požadavky, především na jejich rozhodnost, cílevědomost, znalost reálné situace, s cílem maximální-

ho a efektivního využití sil a prostředků týlu. To vyžaduje cílevědomou a důkladnou připravenost všech funkcí týlu v mírovém období a jednoznačné plnění veškerých úkolů, které vyplývají z požadavků na stálou bojovou pohotovost.

Этот номер журнала „Военская мысль“ является монотематическим и направлен на решение вопросов подготовки и ведения оборонительной операции в условиях незавершенного мобилизационного и оперативного развертывания войск. В его разработке под руководством начальника Оперативного управления – заместителя начальника Генерального штаба ЧНА генерал-майора Йосефа Винценца принимали участие офицеры и генералы из управлений и отделов Генерального штаба ЧНА, Федерального Министерства Национальной обороны ЧССР, штабов военных округов и Военной академии им. А. Запотоцкого. Журнал предназначен для подготовки командиров и штабов на основные занятия в конце учебного года, а также для подготовки постоянного состава и слушателей военных академий и высших военно-учебных заведений.

СОДЕРЖАНИЕ

Генерал майор-Йосеф Винценц	
Подготовка и ведение оборонительной операции в условиях незавершенного мобилизационного и оперативного развертывания войск	3
Полковник Ярослав Коварж	
Работа политических органов при обеспечении перехода войск с мирного на военное положение и ведении боевых действий	13
Подполковник Мирослав Викторжик	
Уточнение ранее разработанной документации перед началом войны	17
Полковник Владислав Шафранек	
Организация взаимодействия при подготовке и ведении оборонительной операции в начале войны	20
Полковник Милан Странява	
подполковник Станислав Беранек	
Организация, планирование и руководство комплексным огневым поражением противника в оборонительной операции	24
Полковник Зденек Кодеш, кандидат военных наук, доцент	
Особенности подготовки и ведения обороны в начале войны	30
Генерал-майор Вацлав Роучка, кандидат военных наук, доцент	
Подготовка и ведение фронтового контрудара в начале войны	36
Полковник Ярослав Коларж, кандидат военных наук, доцент	
полковник Франтишек Коржистек, кандидат военных наук, доцент	
Управление войсками в оборонительной операции	40
Генерал-майор Антон Слимак	
Нарастание усилий разведки перед началом и в ходе оборонительной операции в начале войны	45
Полковник Ян Мило	
полковник Ярослав Крадохвил	
Организация и ведение радиоэлектронной борьбы	48
Полковник Далибор Ружичка, кандидат военных наук	
Возможности и особенности боевого применения РВ и А фронта	53
Полковник Рудольф Мокраш, кандидат военных наук	
Боевое применение авиации	58
Полковник Вацлав Лготски, кандидат военных наук, профессор	
Ведение противовоздушной операции	62
Полковник Людовит Стрелка	
Боевое применение войск противовоздушной обороны	67
Полковник Йиржи Червенка	
Инженерное обеспечение оборонительной операции	72
Генерал-майор Йосеф Черны	
Химическое обеспечение оборонительной операции	78
Полковник Кветослав Глина, кандидат военных наук	
Обеспечение связи в оборонительной операции	84
Полковник Карел Яничек, кандидат военных наук	
Техническое обеспечение подготовки и ведения оборонительной операции	89
Генерал-майор Ян Гевера, кандидат военных наук	
Тыловое обеспечение оборонительной операции	94

POZNÁMKY